

[Gert Petersen]

pligter parterne til nogen bestemt strategi eller taktik. Det har amerikanerne sagt til ham. Er der noget, der er blevet dementeret af hele udviklingen, så er det det. Danmark er i sandhed blevet forpligtet på en bestemt strategi.

Og det er jo ikke det eneste. I Folketinget den 22. marts 1949 sagde samme Gustav Rasmussen:

»Traktaten pålægger ikke deltagerne at indrette et forsvar af et bestemt omfang«.

Det er hentet sammesteds fra side 122. Alligevel har oprustningstilhængere lige siden skamredet den såkaldte NATO-solidaritet for at begrunde deres krav om flere penge til militæret.

Han sagde også, at han kunne svare med bestemthed, at der ikke ville blive tale om at oprette fremmede baser i Danmark, og det sagde han i god tro, for det havde amerikanerne meddelt ham. Men bare tre år senere mødte USA op med ønske om flybaser i Danmark.

Og endelig spurgte Gustav Rasmussen (sammesteds, s. 112), om Atlantpagten betød, at Danmark »under alle omstændigheder skal være forpligtet til at erklære en angriber krig, også hvis angrebet har fundet sted fjernt fra dansk område«, og Acheson svarede (s. 123):

»Nej – for det er overladt til hver enkelt deltager at afgøre, hvad der skal foretages, hvad der er nødvendigt for ham at foretage for at medvirke til genoprettelse af sikkerheden«.

Af samme grund betød Atlantpagten ikke suverænitetstafvigelse i folkeretlig forstand, men i praksis er det gået anderledes. På trods af alle disse løfter, som blev givet i 1949, på trods af traktatens ordlyd er Danmark blevet viklet ind i en strategisk fælles planlægning, der indebærer brug af atomvåben, i et net af forstærkningsaftaler, enhedskommandoer og kommandostrukturer, og hvad ved jeg, forstærkningsaftaler, som kan træde i kraft i krisetid – altså i fredstid – og et militærpolitisk afhængighedsforhold, som er et totalt dementi af det, som Danmarks udenrigsminister sagde dengang, og af traktatens artikel 5. O.k. sådan er det altså gået, det må man så tage til efterretning; verden er, som den er, og selvfølgelig lever vi ikke på en øde ø.

Til gengæld må det siges, at det tjener visse danske regeringer – for resten også socialdemokratiske – til ære, at de tre gange virkelig har benyttet traktaten til at sige nej. Første gang var i efteråret 1953, da Hans Hedtoft som statsmini-

ster klart sagde nej til USA's ønske om at oprette flybaser i Danmark. Anden gang var i december 1957, da H. C. Hansen som statsminister afviste stationering af mellemdistanceraketter og oplagring af atomammuniton i Danmark. Og tredje gang var i 1960, da daværende statsminister Kampmann stod fast over for Venstres og Konservatives ønske om, at Danmark skulle sige ja til opmagasinering af atomammuniton herhjemme. Måske skulle man tilføje som fjerde gang, at daværende statsminister Krag understregede, at det danske nej også gjaldt krigsskibe, der lægger til i danske havne.

Heraf vil jeg uddrage to konklusioner. For det første: Hver gang Danmark sagde nej, var der nogle, der himlede op om, at det var brud på NATO-solidaritet, og at det ville gå os helt forfærdeligt, vi ville blive udleveret til russerne, og jeg ved ikke hvad. Det holdt altså ikke stik, og det synes jeg man skulle lægge mærke til.

For det andet konkluderer jeg – det er for så vidt også sagt med adresse til dem, der er imod NATO eller kritiske over for NATO-medlemskabet – at vi godt kan sige nej, hvis vi selv vil. Traktaten hjemler os faktisk ret til det. Spørgsmålet er alene, om vi selv vil. Det er også spørgsmålet denne gang, hvor vi på ny – det er jo ikke første gang – udsættes for pression fra to af NATO-stormagterne.

På den baggrund kan vi stemme for det socialdemokratiske forslag til dagsorden under forudsætning af, at beslutningsforslaget behandles videre og bringes til afstemning her i salen, således at vi ikke bare har dagsordensafstemning, men at vi også har beslutningsforslagsafstemning i Folketinget, sådan at der kan komme noget helt konkret og for regeringen forpligtende ud af det.

Der er jo en stor diskussion om dagsordenens betydning. De siges at være kun parlamentarisk forpligtende, ikke statsretligt forpligtende. Derimod forholder det sig anderledes med lov- og beslutningsforslag. De er fuldt ud forpligtende. Så det er altså en forudsætning, at det køres igennem, om jeg så må sige.

(Kort bemærkning).

Lasse Budtz (S):

Foranlediget af hr. Gert Petersens bemærkninger om beslutningsforslaget vil jeg gerne på Socialdemokratiets vegne bekræfte, at vi har nøjagtig den samme opfattelse som SF's ordfør-